

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Hvor vil vi hen med sikkerhedspolitik og forsvar?

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1971

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Hvor vil vi hen med sikkerhedspolitik og forsvar?

Hvor vil vi hen med sikkerheds- politik og forsvar?

Det radikale Venstre

SEPTEMBER 1971

Sikkerhedspolitik

Målet

Målet for dansk sikkerhedspolitik er at skabe de bedst mulige betingelser for, at vi inden for vore egne grænser kan bevare friheden til at indrette os, som vi ønsker det, og samtidig påvirke forholdene i verden omkring os i fredelig retning.

I en tid, hvor de forskellige dele af verden takket være den teknologiske udvikling bringes stadig nærmere til hinanden, må dansk udenrigspolitik ikke blot søge at modvirke en truende udvikling i Danmarks umiddelbare nærhed, men vi må aktivt være med i arbejdet for at fjerne konfliktmuligheder i andre dele af verden.

For Det radikale Venstre er det endelige mål:

- at* FN udvikles til en verdensmyndighed, der kan håndhæve international retsorden, sikre freden, folkenes ret til selvbestemmelse og ligeberettigelse mellem racerne,
- at* de nationale rustninger og hære afskaffes, og
- at* alle former for regionale militære alliancer ophæves.

Hvordan FN kan styrkes:

Danmark må virke for, at der tages skridt til en sådan ændring i verdensorganisationens struktur, at dens beføjelser og muligheder for handling på afgørende måde styrkes. Derfor går vi ind for:

- at* der gennemføres et forbedret, mere demokratisk og retfærdigt stemmeretssystem i FN, der er en forudsætning

for, at FN får den nødvendige magt og myndighed,

- at* der udarbejdes klart definerede rettigheder for FN's fredsstyrker, herunder de vilkår, modtagerlandene bør acceptere,

- at* der i tilslutning hertil i overensstemmelse med FN-pagten under FN oprettes permanente mæglingsorganer, og

- at* overholdelsen af menneskerettighederne overvåges ved oprettelse af regionale institutioner (som det er sket i Europa gennem Europakonventionen).

Medens udbygningen af FN må være det principielle mål, anser Det radikale Venstre de eksisterende pagtsystemer for midlertidige.

Global afspænding

En fortsat afspænding i Europa, omfattende stigende udsigter til en løsning af Berlin-spørgsmålet, må snarest føre til en europæisk sikkerhedskonference, hvor et af de vigtigste spørgsmål bliver en balanceret reduktion af de to pagtsystemers styrker.

NATO og Warszawapagten er kommet til verden under særlige historiske forudsætninger. I takt med, at disse forudsætninger ændres, må de to systemer reduceres med ophævelse som det endelige mål.

Det er ud fra dette synspunkt, Det radikale Venstre ønsker opretholdt reglen om, at udtrædelse af NATO til enhver tid kan ske med et års varsel.

Som led i Det radikale Venstres ar-

bejde for at påvirke den internationale udvikling frem mod de principielt langsigtede mål fremhæves følgende arbejdsopgaver:

- Fremme af afspænding med støtte til Øst-Vest kontakter på det politiske, økonomiske, teknologiske og kulturelle og folkelige plan.

- Anerkendelse af faktisk bestående grænser.

- Opretholdelse af atomfrie zoner og aftale om nedskæring af bestående atomvåbenlagre.

- Nedrustning af de konventionelle styrker.

- Registrering af den internationale våbenhandel.

- Gennemførelse af en omfattende europæisk sikkerhedskonference.

- Øget samarbejde med og støtte til udviklingslandene.

- Oprettelsen af en verdensmyndighed til globalt at samordne bestræbelserne for at bekæmpe forureningen og bevare naturværdierne.

Disse og andre arbejdsopgaver rummer et overvældende arbejdsstof, og det er indlysende, at de små nationer på mange måder er handicappede i dette arbejde, fordi de ikke i samme omfang som de større stater råder over det nødvendige antal eksperter o. s. v. Og dog er det vigtigt, at netop de små nationer – hvor det drejer sig om ikke-militære områder – kan hævde sig i saglig henseende, og det er vigtigt, at de små nationer har styrke og kraft til at fremsætte og virke for nye ideer i det internationale arbejde.

Den danske indsats

Derfor er det Det radikale Venstres opfattelse, at vi må forstærke vore muligheder for at gøre os gældende i internationale forhandlinger, hvad enten det foregår i FN, i FN's særorganisationer eller

andre internationale organisationer. Det er et spørgsmål om talmæssig repræsentation, men også om uddannelsen og forudsætningerne hos dem, der sendes ud.

Orientering – og indflydelse – til borgeren

En af de grundlæggende betingelser for, at der kan nås resultater i den ønskede retning, er, at borgerne er bedre orienteret om de internationale og udenrigspolitiske forhold. Der er et alt for ringe kendskab til det arbejde, der gøres i det udviklede mønster af internationale organisationer og sammenslutninger, hvori Danmark deltager. Der er i mange tilfælde ikke tilstrækkelig forbindelse imellem de officielle forhandlere og dem, der til daglig arbejder med de problemer, hvorom der forhandles. En forstærkelse af informationsgrundlaget er en forudsætning for, at borgerne får øgede muligheder for at være medbestemmende ved afgørende udenrigspolitiske beslutninger.

Det radikale Venstre vil af al evne bidrage til, at der rettes op på denne skævhed inden for *informationsområdet*.

Det ville i denne forbindelse være værdifuldt at få oprettet et permanent FN-udvalg bestående af særligt interesserede sagkyndige, der kan bidrage til bedst mulig dansk indsats i FN og formidle oplysninger til den danske offentlighed om arbejdet i FN.

Der er brug for helt nye initiativer:

Ud over en forstærket indsats inden for internationale organisationer ønsker Det radikale Venstre, at der tages særlige initiativer fra dansk side ud fra den betragtning, at Danmark bør være blandt de nationer, der går i spidsen, når det drejer sig om at fremme international

forståelse og fredelige løsninger på konflikter.

Skæv fordeling af pengene

Der er en helt urimelig skævhed i forholdet mellem de beløb, der anvendes til militærformål, og de beløb, der stilles til rådighed for fredsarbejdet.

Det bliver stadig mere klart, at det bestående internationale system ikke kan slå til i løsningen af de problemer, som den moderne udvikling medfører. Anvendelsen af videnskabens resultater, som kommer til udtryk i den hensynsløse anvendelse af den moderne teknik, har nået et sådant omfang, at det betegner en alvorlig trussel mod selve livets opretholdelse på kloden. De problemer, som forureningen, ødelæggelsen af det menneskelige miljø med dertil hørende sociale og psykologiske spændinger, befolknings-eksplosionen, rovdriften på jordens resourcer og kløften imellem såkaldte rige og fattige lande, stiller verden overfor, er fundamentalt af international karakter. Alvorlige forsøg på at løse dem kræver handling på international basis.

Disse problemer hører nøje sammen med de internationale konfliktproblemer, hvor de i mange henseender må opfattes som både årsag og virkning.

Enhver overvejelse af vort lands sikkerhedspolitiske problemer og de bestræbelser, som man fra dansk side kan gøre for at bidrage til en sikrere og fredeligere verden, må have disse problemer som baggrund.

Det er nødvendigt, at man forsøger at finde nye mål og virkemidler for det internationale system, og det må være en opgave for Danmark at søge at yde et konstruktivt bidrag hertil.

Derfor ønsker Det radikale Venstre, at der til fremme af undersøgelsen af det moderne samfunds problemer i henseende

til sikkerheds- og nedrustningspolitiske studier, forurenings- og miljøspørgsmål, og med henblik på at øge den internationale forståelse og det internationale samarbejde årligt anvendes et beløb svarende til 1 pct. af militærbudgettet. Disse midler skal tjene til løsning af nye væsentlige opgaver.

1. Internationalt råd for konfliktforskning og information.

Der har siden den anden verdenskrig været cirka hundrede væbnede konflikter, og der er intet, der tyder på, at konflikternes antal i den kommende tid vil formindskes. Den måde, hvorpå verdensoffentligheden orienteres om konflikter, er præget af stor ufuldkommenhed. Mangelfulde, ensige eller helt fortregete oplysninger er almindeligt forekommende.

Dette er farligt, fordi der derved opstår en betydelig risiko for, at der træffes beslutninger af enorm rækkevidde – om krig og fred, om intervention, mægling, boykot, fordømmelse o. s. v. – på et grundlag, der er helt utilfredsstillende belyst.

Skabelsen af et bedre informationsgrundlag vil kunne øge mulighederne for at undgå konflikter, der opstår, uden at parterne egentlig har ønsket det.

Videre vil det gøre det muligt for tredieland at tage selvstændig stilling til en konflikt og søge at påvirke dens udvikling i fredelig retning – uden at blive vildledt af propaganda fra den ene eller den anden af parterne.

Et internationalt råd for forskning af og information om konflikter vil kunne medvirke til forbedringer på hele dette område.

Rådet skal være sammensat af internationalt anerkendte personligheder (fremtrædende videnskabsmænd og andre med særlige kvalifikationer). Sammensætningen af rådet må i det hele være en ga-

ranti for, at dets alsidighed og objektivitet i videst muligt omfang er sikret.

Det vil være rådets hovedopgave at indsamle oplysninger om konflikter og analysere dette materiale.

Det indsamlede og analyserede materiale må gøres tilgængeligt ikke blot for internationale organisationer og regerings- og parlamentsmedlemmer, men også for massemedierne, der skal videregive informationerne til offentligheden.

Erfaringerne viser, hvor vanskeligt det er at standse en konflikt, når først blodudgydelser har fundet sted. Det må derfor være af stor betydning, om der kan sættes ind i tide med fremlæggelse af materiale, der kan tjene som udgangspunkt for mæglingsbestræbelser.

Det må være indlysende, at hvis der til verdensoffentlighedens rådighed i de enkelte tilfælde står et objektivt og fylldigt materiale, hvis kvalitet garanteres af et stort antal ansete personer fra alle dele af verden, vil det kunne påvirke afgørelser om krig eller fred, – og under alle omstændigheder vil materialet kunne give tredjelande bedre muligheder, end de har idag, for at tage stilling til konflikten og for at kunne påvirke parterne til i tide at søge konflikten løst ad fredelig vej.

Ud over arbejdet med at undersøge konflikter og konfliktområder må rådet samarbejde med de institutter verden over, der arbejder med tilsvarende problemer, og søge at finde frem til en dybere forståelse af bevæggrundene for den menneskelige adfærd: – Hvorfor handler mennesker, som de gør? Hvordan kan man lede de aggressive tendenser, der er nedlagt i mennesket, ind i frugtbare baner? Hvad kan der gøres i uddannelserne, opdragelsen, massemeddelelsesmidlerne? o. s. v.

Rådet må – i betragtning af, at stort set alle de konflikter og sammenstød, der

har fundet sted siden afslutningen af anden verdenskrig, har haft en militær baggrund – foretage en kulegravning af militærets indflydelse på udviklingen, dels i det enkelte samfund, dels i verdenssamfundet. Et sådant arbejde må udføres uden nogen skelen til de militære blokke, pagtsystemer og det enkelte lands militære kapacitet.

Spørgsmålet om ikke-vold og om de muligheder, ikke-volds-princippet indeholder, må inddrages i arbejdet.

I det hele taget må rådet være berettiget til i sit arbejde at inddrage samtlige de forhold, der efter rådets opfattelse over indflydelse på spørgsmålet om krig/fred.

Der er i alle de mønstre, hvoraf verdenssamfundet består, sammenhænge, hvor analyse på et højt plan er tiltrængt, og hvor man ud over at analysere situationerne må arbejde med løsningsmuligheder og med muligheder for at fremme fredelige forhandlinger.

2. Etablering af et mæglingsorgan i internationale stridigheder.

I tilslutning til det internationale råd og dets arbejde udpeger rådet i de tilfælde, hvor en konflikt antager et truende omfang, eller hvor den er brudt ud i væbnet opgør, et mæglingsorgan.

Mæglingsgruppens sammensætning afgøres i hvert enkelt tilfælde ud fra en vurdering af, hvilke personer der vil være bedst egnede til at optræde som mæglere i den konkrete konflikt.

Det er en selvfølge, at der ikke tages noget initiativ med hensyn til mæglingsgrupper i de situationer, hvor der fra FN's side interveneres. Opgaven er at træde til i de tilfælde, hvor det skønnes at være hensigtsmæssigt og forbundet med muligheder for, at en mæglingsaktion vil kunne medføre, at udviklingen kan ledes i en fredelig retning.

3. Støtte til særlige danske initiativer.

Det er foran understreget, hvor vigtigt det er, at Danmark forstærker sin indsats i internationale sammenhænge, d. v. s. at de myndigheder, der repræsenterer Danmark i internationale forhandlinger, må gøres så stærke som muligt.

Men der vil herudover være behov for en særlig indsats, der kan kanalisere nye tanker og synspunkter ind i debatten, og hvorfra der kan hentes forslag til handlingsprogrammer, specielt iværksat fra dansk side.

Der henvises i denne forbindelse til bogen om dansk sikkerhedspolitik, – en redegørelse fra et sagkyndigt udvalg, der har arbejdet med spørgsmålet om Danmarks sikkerhedspolitik. I en efterskrift til publikationen fremhæver man udtrykkeligt, at der bør findes veje, ad hvilke man fortsat kan behandle Danmarks sikkerhedspolitiske spørgsmål og gennemføre et systematisk udrednings- og planlægningsarbejde som et vigtigt bidrag til et sikrere grundlag for de udenrigspolitiske beslutninger.

Der må kunne nedsættes grupper af kyndige, der kan behandle væsentlige internationale problemer, – arrangeres møder og seminarer om nord-syd-problemet, øst-vest-problemer, om det internationale kommunikationssystem, om turismens mellemfolkelige muligheder, om fremmedarbejdernes problemer, de teknologiske forandringer og det internationale samkvem, forureningsproblemet o. s. v.

Det må ikke mindst være væsentligt, at der arbejdes stærkt med at finde veje til former for et samarbejde, hvor ungdommen inddrages med henblik på, at det internationale samarbejde bliver noget centralt for større og større kredse af unge, og med henblik på, at der i de enkelte lande sker en opbygning af en stærk folkelig opinion.

Hvem skal administrere pengene?

Den praktiske fordeling af de midler, der fremkommer ved, at der til internationale opgaver afsættes 1 pct. af forsvarsudgifterne, må ske på basis af en nærmere gennemgang af opgaverne og de dertil hørende budgetter.

For så vidt angår midlerne, der stilles til rådighed for det internationale forskningsråd vedrørende konflikter og mæglingsopgaver, må disse beløb administreres på international basis, – medens de midler, der stilles til rådighed for specielt danske initiativer, må administreres af et særligt dansk udvalg, bestående af personer med stor indsigt i og interesse for det internationale samarbejdes muligheder.

Nytter det?

Man vil møde det argument, at en lille nation som Danmark ikke vil være i stand til at øve en mærkbar indflydelse på verdensudviklingen.

Men vi kan ved at tilvejebringe nye handlingsmuligheder ved hjælp af de midler, der stilles til rådighed, måske være med til at sætte noget i gang, der kan få betydning for udviklingen.

Af alle grunde bør vi virke med til, at den rådende vanetænkning brydes af synspunkter, der kan føre i en anden retning – kan føre til frigørelse af midler, der i dag anvendes til rustningsformål, så de i stedet kan anvendes til løsning af påtrængende opgaver for menneskeheden.

Der er mange, som mener, at det er naivt at tro, at man på denne måde kan fremme en fredeliggørelse af verden.

Det er endnu mere naivt at tro, at man kan løse verdens problemer ved hjælp af militære magtmidler.

Forsvaret

For 4 år siden ...

I 1967 fremlagde Det radikale Venstre en række synspunkter til debat om reformer i den danske forsvarsordning.

Synspunkterne byggede bl. a. på den vurdering, at udviklingen i Europa gennem en periode havde været præget af stabilisering med en dertil svarende formindskelse af frygt for sammenstød mellem stormagterne.

Med udgangspunkt i denne vurdering blev der fra radikal side skitseret forslag til reformer, bl. a. med det sigte, at tjenestetiden for de værnepligtige i forsvaret kunne reduceres.

Princippet fra 1967 fastholdes

Siden 1967 har det vist sig, at udviklingen i Europa yderligere er gået i den rigtige retning. Afspændingspolitikken har med afbrydelser kunnet videreføres, og der er udsigt til videre fremgang.

Under disse vilkår finder Det radikale Venstre efter en vurdering af forsvarets organisatoriske opbygning, dets personale- og udstyrmæssige indhold, at der fremdeles er grundlag for i princippet at fastholde den i 1967 fremlagte skitse til reformer med tilføjelse af de rettelser og ændringer, som udviklingen siden 1967 giver anledning til.

Formindsket tilgang

I denne sammenhæng er det bl. a. nødvendigt at tage den mandlige ungdoms holdning til værnepligten i betragtning, anskueliggjort ved udfaldet af sessionen

i andet halvår af 1970. – De sessionspligtige fordelte sig på følgende måde:

Udeblevne og udsatte	
p. gr. a. uddannelse	10.500
Henvist til næste session	2.500
Kasseret	4.300
Udskrevet til CF	380
Nægtere, der ønskede	
CF-tjeneste	320
Egentlige militærnægtere	1.000
Udskrevet til militærtjeneste	11.000

Når disse tal og denne fordeling sammenlignes med tidligere års sessionsresultater, ses det, at det antal sessionspligtige, der afviser deltagelse i militær-uddannelse, er stigende, og at forsvarets muligheder for tilgang af værnepligtige således i stigende grad må antages at blive formindsket.

Udover den øgede uvilje mod at deltage i militærtjenesten er mulighederne for tilgang af værnepligtige til forsvaret yderligere begrænset af:

- 1) at vi står over for en periode, hvori årgangene af værnepligtige er mindre talstærke end hidtil,
- 2) at stadig flere unge søger udsættelse på grund af videregående uddannelse,
- 3) at adgang til at vælge arbejde i et udviklingsland som alternativ til militærtjenesten må antages at blive benyttet i stigende grad.

Disse forhold må sammenholdes med, at forsvarets nuværende organisation har behov for ca. 25.000 værnepligtige pr. år, med andre ord et tilførselsbehov, der på længere sigt næppe lader sig opfylde.

Videre er det en kendsgerning, at til-

gang til frivillig tjeneste i forsvaret er stagnerende med tendens til reduktion, hvilket vel har sine årsager dels i den almindelige ulyst til militærtjenesten, dels i, at løn- og arbejdsvilkår i forsvaret og de civile uddannelsesmuligheder, der tilbydes, ikke har samme tiltrækningskraft for de unge nu som tidligere.

De radikales forslag:

I det følgende skitseres de hovedsynspunkter, som Det radikale Venstre mener bør lægges til grund for ændringer:

1. På personaleområdet kan der fortsat inden for rammerne ske en forøgelse af de frivilliges antal, men indtil videre må det påregnes, at tilgangen i overvejende grad må ske på basis af værnepligten.

2. Det må anses for muligt inden for de 8-9 måneders tjenestetid for den almindelige værnepligtige at nå det uddannelsesniveau, der er fornødent. Det er en betingelse, at der sker en rationalisering af uddannelsen, indebærende udeladelse af discipliner, der endnu i dag spiller en betydelig rolle i forsvaret, uden at man kan sige, at de kan tillægges egentlig militær værdi. - I denne forbindelse må det erindres, at personale-sammensætningen også omfatter professionelle (stampersonale).

De teknisk og taktisk set mere krævende funktioner vil blive betjent af dette personale.

3. I en periode på 3-6 måneder efter hjemsendelsen af værnepligtige må disse fremdeles tælles med som tilhørende personalestyrken i det såkaldte „stående beredskab“

Kombinationen af en tjenestetid på 8-9 måneder og en periode, hvor den værnepligtige efter hjemsendelsen - uden at have opholdssted på kasernen

- forbliver i beredskab, må efter Det radikale Venstres opfattelse på tilfredsstillende måde kunne afløse den nugældende ordning.

4. Disse ændringer må følges af en sanering af tjenestetidens indhold, reformer inden for befalingsmandsuddannelsen, samt hensigtsmæssige strukturændringer, hvori indgår overvejelse med hensyn til centralisering af grunduddannelse på kaserner, der alene eller overvejende danner ramme om denne grundlæggende uddannelse.

Ved drøftelsen af det radikale forslag bør følgende forhold tages i betragtning:

1. Ordningen medfører en betydelig rationalisering inden for uddannelsen.

2. Nedsættelsen af tjenestetiden vil medføre, at „bekvemmelighedshensyn“, der kan spille ind under de værnepligtiges overvejelse af, hvorvidt de skal gå ind i den militære tjeneste eller vælge alternativløsninger, får mindre vægt.

3. Den omstændighed, at de værnepligtige hjemsendes efter 8-9 måneders ophold på kasernen, medfører besparelser, der overstiger de forøgede udgifter i forbindelse med befalingsmandsuddannelsen.

Det understreges, at der ikke i forbindelse med den egentlige tjenestetidsnedsættelse sker en indkaldelse af flere værnepligtige.

4. De 3-4 måneder, der indvindes ved nedsættelsen af tjenestetiden på kasernen, medfører frigørelse af arbejdskraft for den civile sektor.

Den her skitserede ordning, hvorefter tjenestetiden nedsættes, har overvejende betydning for hærens vedkommende, idet hæren anvender ca. 70 % af samtlige værnepligtige, der er indkaldt. Men også for søværnet og flyvevåbnet vil en omlægning få betydning.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk